Taqiqot.uz

YANGI O'ZBEKISTON: INNOVATSIYA, FAN VA TA'LIM

CONFERENCES.UZ

2023

DAVRIYLIGI: 2018-2023

DUNYODA BIRINCHI KASHF ETILGAN TELEFON

ANJUMAN | КОНФЕРЕНЦИЯ | CONFERENCES | RESPUBLIKA KO'P TARMOQLI ILMIY KONFERENSIYA

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI VA XORIJIY OLIY TA'LIM MUASSASALARI PROFESSOR-O'QITUVCHILARI, YOSH OLIMLAR, DOKTORANTLAR, MAGISTRANTLAR VA IQTIDORLI TALABALAR

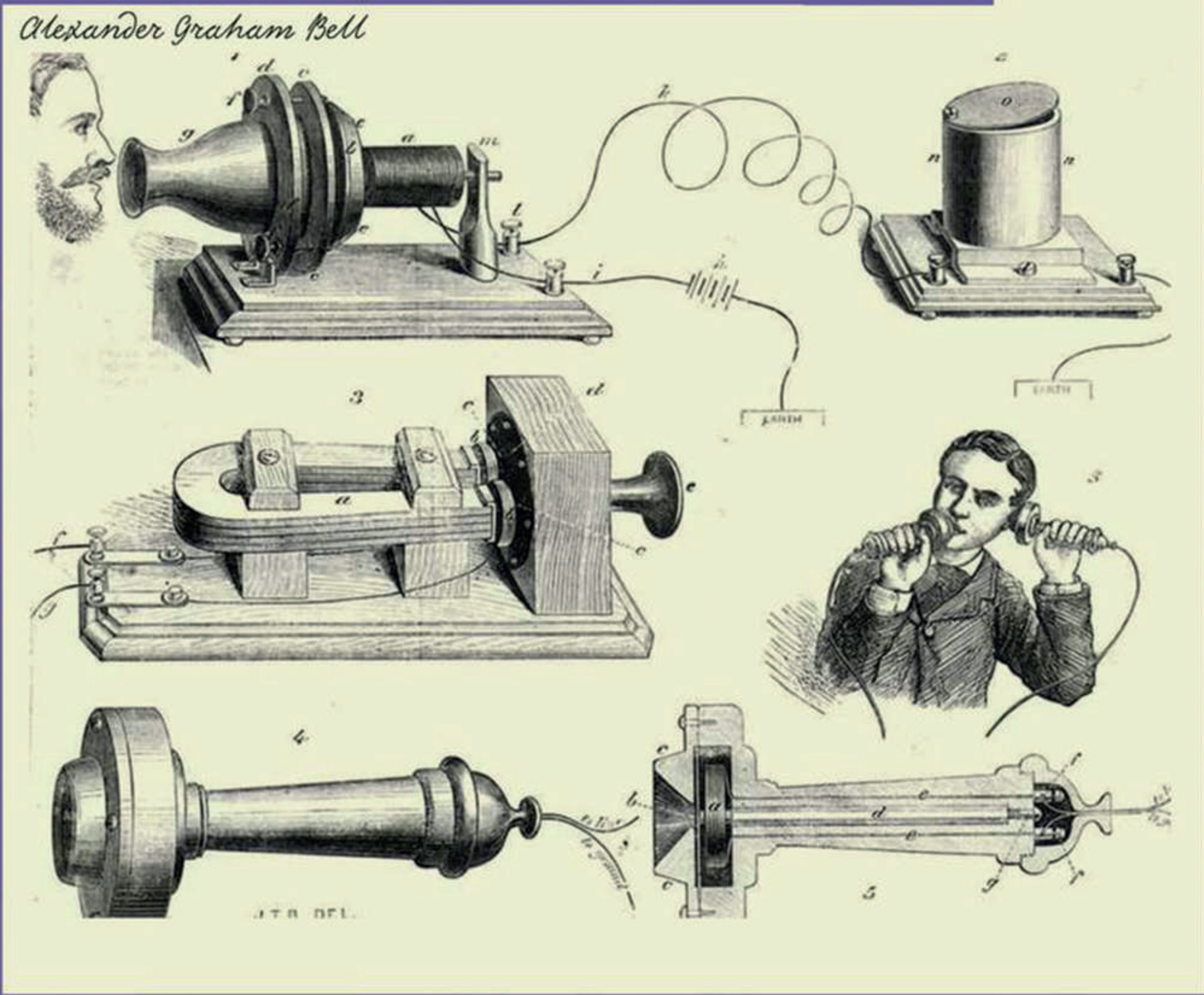

TOSHKENT SHAHAR, AMIR TEMUR KO'CHASI, PR.1, 2-UY.

+998 97 420 88 81
+998 94 404 00 00

WWW.TAQIQOT.UZ
WWW.CONFERENCES.UZ

AVGUST №55

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН: ИННОВАЦИЯ, ФАН ВА ТАЪЛИМ 4-ҚИСМ

НОВЫЙ УЗБЕКИСТАН: ИННОВАЦИИ, НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЧАСТЬ-4

NEW UZBEKISTAN: INNOVATION, SCIENCE AND EDUCATION PART-4

ТОШКЕНТ-2023

УУК 001 (062)
КБК 72я43

"Янги Ўзбекистон: Инновация, фан ва таълим" [Тошкент; 2023]

"Янги Ўзбекистон: Инновация, фан ва таълим" мавзусидаги республика 55-кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 31 август 2023 йил. - Тошкент: «Tadqiqot», 2023. - 9 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн даврий анжуманлар «Ҳаракатлар стратегиясидан – Тараққиёт стратегияси сари» тамойилига асосан ишлаб чиқилган еттита устувор йўналишдан иборат 2022 – 2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси мувофиқ:– илмий изланиш ютуқларини амалиётга жорий этиш йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга бағишланган.

Ушбу Республика илмий анжуманлари таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илғор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, ечимини кутаётган вазифалар ва илм-фан тараққиётининг истиқболдаги режалари таҳтил қилинган конференцияси.

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1.Ҳуқуқий тадқиқотлар йўналиши
Профессор в.б.,ю.ф.н. Юсувалиева Рахима (Жахон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2.Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар
Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна(Фарғона давлат университети)

3.Тарих саҳифаларидаги изланишлар
Исмаилов Ҳусанбой Маҳаммадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4.Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни
Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманган мухандислик-қурилиш институти)

5.Давлат бошқаруви
Доцент Шакирова Шохида Юсуповна «Тараққиёт стратегияси» маркази муҳаррири

6.Журналистика
Тошбоева Барнохон Одилжоновна(Андижон давлат университети)

7.Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар
Самигова Умида Хамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

8.Адабиёт
PhD Абдумажидова Дилдора Рахматуллаевна (Тошкент Молия институти)

9.Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни
Phd Вохидова Мехри Хасанова (Тошкент давлат шарқшунослик институти)

10.Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар
Турсунназарова Эльвира Тахировна Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети Хорижий тиллар факультети ўқув ишлари бўйича декан ўринбосари

11.Жисмоний тарбия ва спорт
Усмонова Дилфузахон Иброхимовна (Жисмоний тарбия ва спорт университети)

12.Маданият ва санъат соҳаларини ривожлантириш
Тоштемиров Отабек Абидович (Фарғона политехника институти)

13.Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши
Бобохонов Олтибой Рахмонович (Сурхандарё вилояти техника филиали)

14.Тасвирий санъат ва дизайн
Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

15.Мусиқа ва ҳаёт
Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

16.Техника ва технология соҳасидаги инновациялар
Доцент Нормирзаев Абдуқаюм Раҳимбердиевич (Наманган мухандислик-қурилиш институти)

17.Физика-математика фанлари ютуқлари
Доцент Сохадалиев Абдурашид Мамадалиевич (Наманган мухандислик-технология институти)

18.Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар
Т.ф.д., доцент Маматова Нодира Мухтаровна (Тошкент давлат стоматология институти)

19.Фармацевтика
Жалилов Фазлиддин Содиқович, DSc, Тошкент фармацевтика институти, Фармацевтик ишлаб чиқаришни ташкил қилиш ва сифат менежменти кафедраси профессори

20.Ветеринария
Жалилов Фазлиддин Содиқович, DSc, Тошкент фармацевтика институти, Фармацевтик ишлаб чиқаришни ташкил қилиш ва сифат менежменти кафедраси профессори

21.Кимё фанлари ютуқлари
Рахмонова Доно Қаххоровна (Навоий вилояти табиий фанлар методисти)

22.Биология ва экология соҳасидаги инновациялар
Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

23.Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари
Проф. Хамидов Мухаммадхон Хӓмидович «ТИИМСХ»

24.Геология-минерология соҳасидаги инновациялар
Phd доцент Қаҳҳоров Ўктам Абдурахимович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

25.География
Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

Тўпламга киритилган тезислардаги маълумотларнинг хаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулдир.

© Муаллифлар жамоаси
© Tadqiqot.uz

PageMaker\Верстка\Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

СОЦИОЛОГИЯ ВА ПОЛИТОЛОГИЯНИНГ ЖАМИЯТИМИЗДА ТУТГАН ЎРНИ

1. Ихтияров Фарход Акмалович
ИНСОН КАПИТАЛИГА САРМОЯ – ПОРЛОҚ КЕЛАЖАККА САРМОЯ ДЕМАКДИР 7

СОЦИОЛОГИЯ ВА ПОЛИТОЛОГИЯНИНГ ЖАМИЯТИМИЗДА ТУТГАН ЎРНИ

ИНСОН КАПИТАЛИГА САРМОЯ – ПОРЛОҚ КЕЛАЖАККА САРМОЯ ДЕМАКДИР

Ихтияров Фарход Акмалович,
“Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини
механизациялаш муҳандислари институти”
Миллий тадқиқот университети Бухоро табиий
ресурсларни бошқариш институти мустақил
тадқиқотчиси
Тел.: +99891448-04-40
farxod.ixtiyarov.77@gmail.com

Аннотация. Инсон капиталини ривожлантириш аҳолининг турмуш шароитини яхшилаш, ҳаёт сифати даражасини юксалтипиш билан биргаликда юртимизда ижтимоий капиталнинг ривожланиб бопишида замин яратади. Ижтимоий капитал давлатнинг ижтимоий ривожланишида муҳим аҳамият касб этади. Мақолада ижтимоий капитални, шахс ва жамоаларнинг салоҳиятини тизимли ривожлантириш, ижтимоий-маданий ва иқтисодий-сиёсий ўзгаришлар, шахсни камол топтириш, жамият тараққиётини таъминлаш каби масалалар ўз аксини топган.

Калит сўзлар: инсон, жамоа, стереотип, инсон капитали, ижтимоий капитал, ижтимоий тараққиёт, ижтимоий давлат, жамият тараққиёти.

Ўзбекистонда инсон капитали муаммосини тадқиқ қилишга бўлган илмий кўлам майдони турли тушунча ва омиллар билан кенгайиб бормоқда. «Янги Ўзбекистонни дунёнинг тараққий топган, ижтимоий-иқтисодий барқарор ўсаётган ва инсон капитали юқори бўлган демократик давлатлари қаторига киришини таъминлаш - барқарор ривожланиш стратегиямизнинг мазмун ва моҳиятини ташкил этади»[1]. Ижтимоий алоқалар негизини ташкил қилувчи ушбу ҳодисаларнинг асоси бўлган «инсон омили», «инсон капитали» «ижтимоий инсон» ҳамда «инсоний муносабатлар»га бўлган илмий ёндашувлар янгича мазмун-моҳият касб этиб, миллий ва этномаданий хусусиятларнинг ижобий трансформациялашуви эса ўз навбатида муайян бир маконда истиқомат қилаётган аҳолининг турмуш тарзидаги сифат ўзгаришлари билан изоҳланади. Шунинг учун ҳам инсон капиталига бўлган эҳтиёж давлат сиёсати ва жамият манфаатлари асосида барқарор ривожланишига таъсир кўрсатувчи омиллар ва унинг этноижтимоий хусусиятларини тадқиқ этиш долзарб аҳамият касб этмоқда.

Инсон ўзини шахсий ҳамда ижодий фазилатлари, куч ва қобилиятларига таяниб ўзгартира олади. Анъанавий ёндашувларда жисмоний капиталнинг устунлиги ҳақидаги қарашлар мавжуд. Кўп йиллар давомида инсоннинг ишлаб чиқариш қобилиятлари ишлаб чиқаришнинг миқдорий омилларидан бири сифатида кўриб чиқилган. Бу иқтисодий ва ижтимоий фанлар учун марказий ўринни эгаллаган. Вазифа фақат ишлаб чиқаришнинг моддий-техник базасини жадал ривожлантириш, меҳнат, асосий ва айланма капитални муваффақиятли бирлаштириш эди. Бу инсон тараққиёти ва унинг ишлаб чиқариш қобилиятлари муаммоларини яшириб бўлсада иқтисодий ўсишни таъминлашни тақозо қилар эди.

Жамиятнинг тадрижий ривожланиши шахс мавқеининг эволюцияси билан бирга кечади. Онгли, мақсадли ва самарали фаолият бўлган меҳнат инсон ҳаётининг энг муҳим қисмидир. Бу соҳадаги тушунчалар динамик тарзда ўзгариб боради.

[1] Мирзиёев Ш.М. Янги Ўзбекистон стратегияси. -Тошкент: O’zbekiston, – 2021. – Б.206.

Капитализмнинг туғилиши босқичида ишлаб чиқаришни ривожлантиришнинг асосий тушунчаси “меҳнат кучи” ёки “меҳнат қобилияти” тушунчаси, “танага эга бўлган жисмоний ва маънавий қобилиятлар йиғиндисидир[1]. Бунда инсон меҳнат воситаси, ишлаб чиқарувчи куч сифатида қаралиб, унинг қобилиятлари фақат ишлаб чиқариш жараёнидагина баҳоланган. Жисмоний ва маънавий қобилиятлар сифат ўлчовига эга, лекин тизимли равишда ифодаланмаган ва соддалаштирилган миқдорий жиҳатдан баҳоланган.

Капитал тараққиёт тарбия ва таълимдан бошланади. Ёш авлодга йўналтирилган ҳар қандай сармоя эртага - кун келиб минг-минг ҳисса бўлиб қайтади.

Инсон тараққиётига сармоя киритиб, жамият нафақат меҳнат унумдорлигини оширишга, балки товарлар, ижтимоий маҳсулотлар ва хизматларни янада адолатли тақсимлашга ҳам эришиши мумкин. Шундай қилиб, иқтисодиётни модернизация қилиш мақсадларига эришиш учун инсон капиталини ривожлантириш вазифаси давлатнинг ижтимоий сиёсатининг устувор йўналиши ҳисобланади. Янги Ўзбекистон тараққиёт стратегияси ушбу мақсад-муддаоларга ҳамоҳанглиги билан ҳам аҳамиятлидир.

Фуқаролик жамиятини қўллаб-қувватлашга киритиладиган ҳар бир инвестиция кишиларнинг креативлигини, қонунларга бўйсунишини таъминлайди. Жамиятда кўтаринкилик муҳити юзага келади, конструктив ва рационал дунёқараш шаклланади. Ҳаёт сифатини оширувчи нодавлат институтлар пайдо бўлади. Одамлар соғлом турмуш тарзига ўрганади. Буларнинг барчаси халқимизда келажакка ишонч кайфиятини пайдо қилади, ҳаёт сифатини юксалтиради.

Адабиётлар рўйхати:

1. Мирзиёев Ш.М. Янги Ўзбекистон стратегияси. -Тошкент: O’zbekiston, – 2021. – Б.206.
2. https://www.gazeta.uz/ru/2020/09/18/hci/ Всемирный банк оценил индекс человеческого капитала.
3. Американская социология. Переспективы проблемы методы / Под. ред. Т. Парсонс. – М., 1972. – 364 с.12. Армстронг М. Практика управления человеческими ресурсами. 10-е изд. / Пер. с англ. под ред. С. К. Мордовина. – СПб.: Питер, 2009. – 848 с.
4. Ачкасов В. Национальная идентичность как исторический нарратив. // Управленческое консультирование. – 2018. – №10. – С. 19–26.
5. Балабанов И. Т. Инновационный менеджмент. – СПб.: Питер, 2000.
6. Беккер Г. С. Человеческое поведение: Экономический подход: избранные труды по экономической теории. – М.: ГУ ВШЭ, 2003. – 672 с.
7. Беленкова О. А. Роль антропологического фактора управления в формировании человеческого капитала общественного производства // Вестник Башкирского университета. – 2014. – №4. – С. 1495–1502.

1 https://www.gazeta.uz/ru/2020/09/18/hci/ Всемирный банк оценил индекс человеческого капитала.

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН: ИННОВАЦИЯ, ФАН ВА ТАЪЛИМ 4-ҚИСМ

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович
Мусаҳҳиҳ: Файзиев Фаррух Фармонович
Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Эълон қилиш муддати: 31.08.2023

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000